

ОСКУОЛА САҢА КОРПУҢА ҮЛЭҢЭ КИИРДЭ

Саха Республикатын Президентэ М. Е. Николасев 1999, сыл аатынны 14 күнүккэри 873 Өдүккэ «2000 сылга—2000 үтүө дьылды!» дигэн Ыйаардыан улаусунутугар бу үтүөкөннөөх хамсааһында ойбоһути, үлээһини сагалатта. Хае бисерди иэһиллэктэринэн, тэриэтэлэринэн чөпчү быһааннар Ыааһан улаусталга комиссиянан бисергэһиллэр, дьаһалта сүбэтин муһааһынан бисергэһиллэр.

Арьсналах найиллага 9 үгүе дымаланы онго-
рогго соруутаммытаттан багтаткннан 80 масе-
тээлэх наачлалнай кылаастар үөрэнэр корпустар-
ын үлэбэ киллэринин латтаабытара, Сотору-
таабыта киикэлэргэ өтөр-наар буолбатах үө-
рүүрээх дээр кичиэ буолан ааста. Нэһилээк
илектээхторо кырачааннарга апаан тутуулубут
сми-смылас, сми-смыдык сага оркуукара аир-
быттарин билиэттотилэр. Ити үөрүүрээх тутан-
ниш оркуула завууа А. ПОНОВА метатыйатан
башаттинбит.

1884 снллаахха суурх-бикх оскулаатын биһити-
тин, онтон 1900 снллаахха церковнай-приходской ос-
куола буолан үлэлээбит биһити кыраный оскуолабыт
Баха сирин Олүөһө илин эиэриилээби улуустарыгар
иоруот үөрөһүринтэ сайдарыгар биһир бастакы кынам
буолан сабыдлаабыта. Ончотооһу Боотуруускай улуус
Индий, Десүлэй, Кытаамаах, Таида-Бахем уоһна Ха-
аһыт (билигин Армылаах) нэһиликтэрин ачыт-
тара үөрэхтэннэллэригэр сүүһэ сабыдлаамамыта. Он-
тон илэ олоһу кытары тэһиз хардымаан, сэрин
көмүрүгэр кыстааһык сабыллан ала-ыла 108 снл
устата үлэлээн кэллэ. Бастакы оскуола дьыһтын оч-
отооһуга сүрдээх прогрессивнай өйдөөх-санаалаах
Тихон Михайлович Колчанкин туттарбыт. Нэһилик
Кэ-дэс, дэно муһуһахтаан оскуолааны тутар дуу,
туһат дуу туһуван мөккүөрдэллэргэр сазамай элбөх—
1200-солт, харчыны оскуола туһугар утан, дьыһтын
эллэн бөһөтө тийлэн киллэргэр туһунут. Ол иһин Ол-
тйбрыскай революция буолуон иһиннэ оскуола кини
натан сүгэрэ. Советскай былаас үөрэхтээһини кил-
дэрэр снлларыгар оҕо ахсаана эбиллэн, сана оскуо-
лааны тутуу боһуруоһа хаттаан күөрэбитэ. Оч-
отооһу оскуола директора Георгий Александрович
Хомтаһон, тутуу комитетын председателэ Ксенофонт
Александрович Попов, Совнарком председателэ, ос-
куола урукку үөрэнөөччтэ И. Н. Винокуров үтүөлө-
рүннэ 1928—1929 сс үөрэх дьыһынгар сана оскуола
уһаа кырбита. Билиһи үтүсүтү үөрэмизин бу оскуо-
лабыт арыһах снллаахха дьэри дотсад буолан тур-
бута. Бүтүүн начальнай үөрэхтээһин комитгар—1939
снллаахха оскуолага 5 нэһиликтээн 150-чл ирү үө-
рэмизтэ. 1969—1942 сс, оскуола сэттэ кылаастаана
снлдьыбыта. Сэрин комиттээн олук көнөн, үөрбэр
оҕо ахсаана эбиллэн испитэ. Оһон арыс кылаастаах
оскуола наадя буолбута. Оскуолааны тутууну көдү-
лээччиннэ "Бочуот Знага" ординаах кырдыаһа учуу-
таа, Туранчы улууһун бочуоттаах трансдинна Ми-
хаил Ксенофонтович Попов буолбута. Кинини сель-
совет исполкомун председателэ Е. Д. Баранкова,
райсовет депутата, биригэдьиһир Н. Р. Ситцев, рай-
совет исполкомун председателэ С. Г. Охлопков өйөө-
бүттэрэ, тутууну үбүлээһини ситиспиттэрэ. Барайма-
кын, сметанын А. Р. Попов, И. С. Кузьмин суһаллы
онторобуттара. Кылаас бириэмэ иһигэр П. И. Христо-
форова 8 снлдьээх биригэдьитэ тутууну бүтүрө,
1973 снл ахсынньахтаа хлаа киллэрбүттэрэ. Ити ос-

кулабытатар күн бүгүнгөдөй дээр үлэни олойдук. Окуула, үөрөхтөөни билиги, саахтар, омон быһыы-
тынан сайдар кэскилбит буоларын өйдөөн, нэм пр-
дубилитер сөн түбөһүннэрэн, 1991 сыллаахха биир
дойдулаахпыт И. С. Кузьмин ылан күүсө көү-
лөһүннөн, олохтоох оскуола, иһилиэк дьаһаһата
өлөөһнөр, орто оскуола статуһун ылыһыт, Төбө да
дьээ-уот ыһараһын, материальнай база мөлтөөтү
үрдүһэн, орто оскуола сөптөөх таһымна үлэһиргөтөр
бастагы сылларга директорунан үлэлээбит Н. А. Ан-
дреев элбэхтик сараласыта.

Биймд оюулабыгхар 94 оюу үөрэлэр, иинилэр
13 үрдүк, 4 ситэтэ суох үрдүк, 6 орто анал үөрөхтэлэр
учууталлар үөрэтэлэр. Иккис чэппэр түмүгүнэн
үөрөдү биллэ 100 бырыһааныга тэтигэстэ, оюула
үрдүкөн 92 оюоттон 47-лэрэ наар «4» уонна «5» са-
наларга үөрөннэлэр. Соторулаагыта илэн барбыт
Үөрөх министертэвотун биригээдэтэ сүүн предмет-
тэргэ мыллыт контуруолунай үлээрин 100% сити-
һиннээхтик толордулар, сахк тылыгар, математика-
хиямьга үөрөннөччү 50-тан тахса бырыһаана туйгуу
уонна үчүгэй санаага үлээһитилэр.

Орго оскула буолан үлэлиирбизигэр дына-уот кырадаһа, материальнай база мэлтэрэ улахан мэллйдэри үөскэтэрэ. Итинни таба өйдөөн, 1997 сыллаахха оскула коллективын (директор П. Е. Феофанов) этин киллэринтип олуктоох дыйбаалта ойоон, илаллэнньэ дүүсүтөр таһааран, норуот тутуутун быһытынан 80 миэстэлээх сага норуоту обин тутарга сорукаммынып. Нөһүлэннэ көмөссөн тэриллэбитэ председателин баһылыг В. М. Ядрихинский буолбута. Нөһүлэннэ барыта бу тутууга ыттытын тэрийингэ үтүө үлэ ыттылабыта. Хрлобур, төрөпүттэр көмөлөрүн тэрийингэ төрөпүт комитетын председатели, социальнай илдьик С. П. Борисова табыгастах графыг оһорбута, биһрдиплээн аттаран гурурбута. Быһыл үлэбэ кинринитигэр директор Д. М. Лобанова албахтык сүүрдэ-көттө, үтүө сыратын биэрдэ. Ис өттүн ситиһиңэ нөһүлэннэбэ ким кыраасланып кини тутуу матэрийаалынан (аан тутууабыттан турбатыгар тигиэ) көмөлөстүлэр.

Байзбыт алохтоохторбутун таһынан республикабыт араас улуустарыгар, Дьокуускай куоракка өлөрө биир дойдулаахтарбыт биллэр-ноһоттор көмөнү өтөрдүлэр. Хөлөбүр, Намтан ИТУ директора Ким Ишюкентьевич Федоров кылаас мизбалиция, Дьокуускайтан уруккута мебельнай фабрика үлэһитэ Николай Иванович Стручков кабинеттар ааннарынан, Чурапчытаагы спорттывый оскуола филиалын тустууга тренери Семен Семенович Морфунوف ыраасанан көмөлөстүлөр.

[illegible]

А. ПОПОВА, оскуюла завућа.

ся по смешной цене на газету «Ил Түмэн» и отправить копию контактии в адрес редакции. Совместно приятное с полезным — подписывайтесь на газету «Ил Түмэн»!

Наш подписной индекс:
«Ил Түмэн» (на русском языке)—31850.
«Ил Түмэн» (на якутском языке)—31851.
Стоимость подписки на первое полугодие 2000 года
по ЗАРЕЧНОЙ ГРУППЕ УЛУСОВ—87 руб. 70 коп.
Редакция.

Николай Николаевич Собакин салайгачылаах туганчылар биргээдэлэрэ аспыт күһүн хас да сыя тутуула сатаан баран кэлэн уһугар бухатын да «тогуруллубут» бэлэмнэ дьиктин ситэрингэ ылыбыт-тара. Илдьарана салахтамматада буоллар, Сага Дьыл бырайыктыгытын ырыадалар сага бэлэмнэлаах көрсүөхтөөх этибит. Тутуаачылар онтон санааларын төһөрбөккэ, дьыл ититор систематын таган 2000 сылы көрсө ититорты ыкшыттар. Маныаха Д. Н. Кривошапкин тымнынын баһыа хотуулаахтын үлэлээбитин бэлэттиир сирдөөх.

Тувааччылар балымына даянган Россия Президентин быыбарын көрсө үлгө киллөөр соруугах үлэниң-
лэр.

Совхозтар ниймэлхатарыг дээр ветеринарын үйлэвэрт У. В. Понина 1994 сэллэхтэй «Хөтө» бөөмний хайрвастыг салж, Кишлэр ас-ныг сэллэхтэй кооператива 9,5 тонна үүгү тутга-дыл, 5-8 центнер өтн сорогун эргиллэр, сорогун бөйлэрлэр туланыл. Хайрвастыг барица 20-ч сүбүлээрттөн маньга 8, 24 сэллэх, ол кишлэр барица—8. Сибирийн, куурисын эмнэ ниллэр.

Узлийн Васильевнагаах хавгайны бэлэрийн өсгө
лэнгээр барлаахтар.

A. МАКАРОВ.

ЫЧЧАТ БАЛЫГАР

Улаус мччатын Санга Дамлааны бала, үгс мурдун, бастынары ааттаата, Бурданыныг Чураачи орто оскулатын эдэр учуутала Мариа Заболонан салайда, барыта 13 нийлмүктүн 150 бастыг үлөтүх мччаттар, олоххо актыыбынай позициялаахтар, лидердэр түмсөн номинациялар клайыдыахтарын эдэрделеттирер, чикстэттирер.

Хас бийрлийн номинандын үстүү нэмбэр арилсан. Үе кандидаттайг биэр бастыглара хялалмалааринаа яатанна. «Ычнат бастын салайлагчыта» авты Болтоно нэлхилэгтэй Николай Бушуев мила. Хонтодо нэлхилэгийн «Налаар» бахшанай хаһаайметыбатын чилиэнитэр Василий Кардашевскайт «Бастын үзэлит эчнате», Дарин бөхүлэтин олохтобо Айлаз Ноговцова «Культура эйгэтигэр бастын», кинизлэр бир дойдулаактара, Дирингиздэн агро-оскула учуутала Айтилина Далбаевага «Үөрэдирин эйгэтигэр бастын» ааттар игэрлиниилэр. Кини балчада хирургический отделениеттэн Сардана Винокурова «Бастын медицина» Мугудайдагы чааһынай маһанын сибидис-сийэ Матрена Адамова «Предпринимательство, аччатай бизнес эйгэтигэр бастын» номинацияларга бастаатылар.

Индилжилтөрдөөдү түмсүүлэртөн бастын үлэлзэж иэн Чакыр индилжигин «Дабай» түмсүүтэ яатганна. Бу көрүгүг индилжик иччөтүн общественинэй бэрэ-дэг, туох сана үлөнн ышпыта, тобо түмсүүлээс үчүвтөннэ.

«Ыйчигт политикагын бастыг ойлочу» ааты эдэр дэр Төсөй цэһилиэгийн баһамалга Иннокентий Николаевич Аммосовна итгэрэргэ быһаардылар.

Кыргызымдактар бары билистацинээр, «Дабан» тун суугу улуустаады ыччот управленнети музикалыны киния туттарда. Ыччот балыгар сиз 40 бастаг спор төмөннөдө амин чинестенинээр.

Н. БОРНЦОВА

НЭҮҮЛНЭЖ ЧЕМПИОНАТЫГАР

Тохоунину 22—23 күнээрэгэр Хатидлага буолбу-
сакхымакка нэбиллэн аһаас чемпионатыгар 35 спор-
тсмен күрөө бмдыастылар. Күрэхтэһин швейцарскай
системанын бытылыныа, Бастамы мээстэн Хадвар-
тан нэлбит улуус чемпионката А. С. Давыдова мана
Иккиска улуустары тиммизия IX кылаһын үрө-
нөөччүтэ, республика ордорго чемпионката, Ыччак-
тар Бүтүн аан дойдутаагы I оонньууларын кыттым
лаада Сана Аржакова таһыста. Оттон республика
ордорго чемпионката, сый бастыг спортсменын ла-
тын ылан персональной компьютердарынан наһараада
дамыйт Хатыын орто оскулатын VII кылаһын үө-
рөөччүтэ Паппа Алексеева үһүс мээстэлэнэ.

Эр дэонго 8 очигуу малай Саяа Кривошапкин багтаа. Саяа Хатылыга Х кылаасна үрөнэр, кандидатский баллаах иэниллээх спортсмен, Иккне мизэ тэни бьыдыаһыга эбни бириэмэ бараллаһа. Опп тургон оонһууга Илья Пудов (Хатылы) барыларга кылайан кэбистэ. Үһүс мизэстэ эбни Хатылы Х кылааһыгар үрөнэр бастаах разрядтаах сааһыматчы Галин Захаров тигистэ.

Онон спортивной оскула Хатылтаага филиалы эдэр спортсменнара куһааны суох түмүктэри сэттэ тилэр. Кинилэр билигин тренердэра Г. Н. Аммосов салаатынан бу көлөр сайын ытыллыахтөөх «Алс оҕолоро» норуоттар икки ардыларынаннь күрэхтэһиитэ кыттар быраабы ылар иһин күрөс бэлдэһиһэларга бэлэмнэллэр.

А. ФЕДОРОВ,

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ НА ГАЗЕТУ «ИЛ ТҮМЭН»

Продолжается подписка на парламентскую газету «На Туман» на первое полугодие 2000 года. Подписавшись на газету «На Туман» Вы станете участником розыгрыша великодушных призов.

СУПЕРПРИЗ—ДОБРОТНАЯ ДУБЛЕНКА ОТ ФИР-
МЫ «МУТОН»!

Для того, чтобы стать участником лотереи Вам
нужно зайти в любое почтовое отделение, подписать

2

ДЕЛЕГАТ МОСКВАТТАН КЭЛЛЭ

P. CHRISTENSEN

CHA.

